

"Eğer milyonlarla efradı bulunan ve binler seneden beri milliyetini ve lisanını unutmayan ve Türklerin hakikî bir vatandaşı ve eskiden beri cihad arkadaşı olan Kürtlerin milliyetini kaldırıp,.. " Burayı izah eder misiniz?

"Eğer milyonlarla efradı bulunan ve binler seneden beri milliyetini ve lisanını unutmayan ve Türklerin hakikî bir vatandaşı ve eskiden beri cihad arkadaşı olan Kürtlerin milliyetini kaldırıp onların dilini onlara unutturduktan sonra, belki, bizim gibi ayrı unsurdan sayılanlara teklifiniz, bir nevi usul-ü vahşiyâne olur. Yoksa sırf keyfîdir. Eşhâsın keyfine tebaiyet edilmez ve etmeyiz!"(1)

Her milletin dili ve milliyeti mahfuzdur, başka bir dil ve milliyet adına inkâr edilip yok sayılamaz. Şayet bir kavim ve dili inkâr edilip yok sayılıyorsa, bu ne İslamîdir, ne insanîdir, ne de hukukîdir. Bu olsa olsa keyfîlik ve zulümden başka bir şey değildir.

Üstad'ın burada reddettiği, bu keyfîlik ve zülüm noktasıdır. Yoksa başka bir devlet kuralım, başka bir ülke olalım demek değildir. Üstad Hazretleri hayatı boyunca İttihad-ı İslam'ın tesisi için gayret etmiş, uhuvveti esas almış, menfi her türlü hareketten sakınmış ve müsbet hareket metodu ile hizmet etmiştir. 18 Ocak 1919 tarihinde yapılan "Paris Barış Konferansı"nda Osmanlı Devleti'nin haklarını müdafaa etmekle tavzif edilen Stokholm Elçisi Şerif Paşa, vazifesine ihanet etmiş ve orada Osmanlı devletinin haklarını savunmak yerine, Kürtlerle alâkalı meseleleri dile getirmiştir. Nihayet Şerif Paşa ile Ermeni Reisi Boğos Nubar arasında yapılan bir anlaşmayla bazı Kürt Beylerinin Osmanlılardan ayrılması istenmiştir. Bunun üzerine, salabet-i diniyyeyi ve celadet-i İslamiyeyi bihakkın temsil eden ve "Darü'l Hikmet-i İslamiye" âzası olan Üstad Bediüzzaman Hazretleri bu meseleyi duyunca tavır ve itirazını şöyle göstermiştir:

"Evvelki günkü gazeteler, Paris'te Şerif Paşa ile Ermeni Heyet-i Murahhası Reisi Bogos Nubar Paşa arasında Kürdistan ve Ermenistan hakkında bir itilaf akdedildiğini yazarak Kürt efkâr-ı umumiyesinden izahatta bulunuyorlardı. Dört buçuk asırdan beri vahdet-i İslamiye'nin fedakâr ve cesur hadim ve tarafları olarak yaşamış ve dinî an'anesine sadakati gaye-i hayat bilmiş olan Kürtler, henüz beş on bine karib şühedasının kanı kurumadan, şişlere geçirilen yetimlerin, gözleri oyulan ihtiyarların hatıralarını teessürle anarlarken, İslamiyet'in zararına olan tarihî ve hayatî düşmanlarıyla itilaf akdetmek suretiyle salâbet-i diniyeleri hilafına iftirakcüyâne âmâl takip edemezler. Binaenaleyh Kürt vicdan-ı millîsinin bu

tarz tahassüsüne mugayir hareket eden zevatı da tanımazlar. Ve yegâne emelleri de vahdet-i dinî ve millîlerini muhafaza olduğundan, keyfiyetin izahına delalet buyurulmasını gazetenizden istirham ederiz.” (Şahiner, Son Şahitler, Cilt- 3, İstanbul, 1986, s. 286-287)

“Kürtler İslam cemiyetinden ayrılmaya asla tahammül etmezler. Bunun aksini iddia edenlerin Kürtlük namına söz söylemeye salahiyetleri olmayan ve İslam dininin hakkaniyetini anlamayan beş on kişiden ibarettir. Ermenilerin maksadı Kürtleri kendi emellerine alet etmekten başka bir şey değildir. Kürtlük davası pek mânasız bir iddiadır. Çünkü her şeyden evvel Kürtler Müslüman’dır.

Hem de salabet-i diniyyeye taassub derecesinde isal eden hakiki Müslümanlardır. Kur’an, Uhuvvet-i İslamiyeye münafi olan kavmiyet davasını men etmiştir.” (Sebil’ür-Reşad, 18. Cilt sayfa, 218)

Üstad Hazretleri 1910 yılında Osmanlı devletine isyan etmek isteyen bazı Kürt aşiret reislerine hitaben şöyle diyordu:

“Altı yüz seneden beri tevhid bayrağını umum âleme karşı yücelten ve millî âdetlerini terk ederek ihtiyarlanan bizim şanlı Türk pederlerimize, kuvvet ve cesaretimizi hediye edelim. Ona bedel, onların akıl ve ma’rifetinden istifade edeceğiz ve asaletimizi de göstereceğiz. Elhâsıl, Türkler bizim aklımız, biz onların kuvveti; hep beraber bir iyi insan oluruz. Dik başlılık etmeyeceğiz ve kendi başına hareket yapmayacağız. Bu azmimizle başka milletlere ibret dersi vereceğiz. İyi evlat böyle olur, itaatimizle göstereceğiz. İttifakta kuvvet var, ittihâdda hayat var, uhuvvette saadet var, hükümete itaatte selâmet var. İttihâdın sağlam ipine ve muhabbet şeridine sarılmak zaruridir.” (Nursî B.S, Asar-ı Bediyye)

Uhuvvet-i İslamiyenin ehemmiyetini anlayan, vatanperver ve hamiyetli Kürt aşiretleri, bu anlayışmayı protesto etmek maksadıyla meclise birçok telgraf çekmişlerdir.

Türkler ile Kürtler pekâlâ birbirlerinin dilini ve kavmini inkâr etmeden, beraber bir çatı altında bir bayrak altında da yaşayabilirler ve yaşıyorlar. Ama Türkçülük namına, sair kavimleri ve dillerini inkâr edip yok saymak ve bunu hukukî esaslara yerleştirmeye çalışmak, ülkeyi birleştirip bütünleştirmez, tam aksine dağıtıp ayrıştırır. **Bu sebeple inkâr ve asimile mantığını bırakıp, millet ve vatandaşlık esasına dönmemiz gerekir.** Yani bu vatan üstünde yaşayan herkes dili ve kavmi ne olursa olsun, eşittir, vatandaşlık bağı ile bu milletin aslî unsurudur, denilmeli ve hukukî bir seviye getirilmelidir. Yoksa kimliğini eritme ve inkâr, bu vatana büyük zararlar getirir ve halen de getirmektedir. Üstad Hazretleri, burada ta o zamandan bizi ikaz ve ihtar ediyor. Sakın hâ ırkçılığı milliyetinize esas yapmayın, din ve vatan bağına sarılın deniliyor.

İrkçılığı reddetmek ya da yapılan zulüm ve haksızlıklara boyun eğmemek, tefrikayı, bölünmeyi gerektirmez. Bu güzel vatan üstünde var olan bazı yanlışlıkları düzeltmek, her akl-ı selim olan her Türk ve Kürd'ün vazifesidir. Yanlış; yanlışla değil, doğru ile düzeltilir. **O zaman Türkler ve Kürtler, bu vatan üstünde var olan yanlışlıkları, kaba kuvvet ve kavga ile değil, eğitim ve demokrasi ile aşmalıdır.** Bazı dinsiz komitelerin devleti de kullanarak yaptığı tahribatları, masum Türklerden bilmemek akl-ı selim Kürt kardeşlerimizin basireti olmalıdır.

Bu güzel Türkiye'nin çimentosu ve birleştirici unsurları din ve vatandır, yoksa ırkî mânada kavim ve milliyetler değildir. İrkçılığı savunan azınlıklara bakıp, masum ekseriyete kin ve adavet beslemek insaf ve adaletle bağdaşmaz.

(1) bk. [Mektubat, Yirmi Dokuzuncu Mektup, Altıncı Risale'nin Zeyli.](#)